

6 groups, 13 landscape megatypes

- .Megatyp si agricultural land over 2000km².
- *Meeus, J., Wijermans, M., Wroom, M., 1990: Agricultural landscapes in Europe and their tranformation (Zemědělské krajiny Evropy a jejich přeměny). Landscape and Urban Planning 18/3-4., 289-352.*
- **A. Open agricultural landscape (AL) of temperate climatic zone**
Otevřené zemědělské krajiny mírného pásu
- **B. Open AL of subtropical climatic zone**
Otevřené zemědělské krajiny subtropického mediteránního pásu
- **C. Closed AL and agriculture and forest L, uplands of subtropical climatic zone**
Uzavřené zemědělské a zemědělsko-lesní krajiny pahorkatin subtropického mediteránního pásu
- **D. Closed AL and agriculture and forest L of Atlantic climatic zone**
Uzavřené zemědělské a zemědělsko-lesní krajiny atlantického klimatu
- **E. Mountain pastureland and Agriculture forest L**
Horské pastvinářské a zemědělsko-lesní krajiny
- **F. River AL with irrigation**
Poříční zemědělské krajiny se zavlažováním

A. Open agricultural landscape of temperate climatic zone (Otevřené zemědělské krajiny mírného pásu)

A1. **openfields** (otevřená pole)

A2. **former openfields** (bývalá otevřená pole)

A3. **polder** (nízko položené pobřežní plochy)

B. Open AL of subtropical climatic zone (Otevřené zemědělské krajiny subtropického mediteránního pásu)

B4. **mediterranean open land** (otevřená krajina střeozemního moře)

B5. **huertas** (řiční delty a zavlažovaná krajina střeozemního moře)

C. Closed AL and agriculture and forest L, uplands of subtropical climatic zone (Uzavřené zemědělské a zemědělsko-lesní krajiny pahorkatin subtropického mediteránního pásu)

C6. **coltura promiscua** (stará kulturní krajina založená za římských dob)

67. **montados** (Portugalsko) **dehesa** (jihozápadní Španělsko) (suchá kopcovitá krajina bez trvalé orby)

D. Closed AL and agriculture and forest L of Atlantic climatic zone (Uzavřené zemědělské a zemědělsko-lesní krajiny atlantického klimatu)

D8. **bocage** (z Francouzštiny výraz pro krajiny členěné mozaikou pozemků geometrického tvaru s hranicí s keřů, stromů, suchých kamenných zídek)

D9. **semibocage** (vyšší polohy, krajinu uzavírají lesy)

D10. **kampen** (nížinné polohy, písčité půdy, větší pole ve srovnání s megatypem bocage)

E. Mountain pastureland and Agriculture forest L (Horské pastvinářské a zemědělsko-lesní krajiny)

E11. **highlands** (vrchoviny atlantického klimatu)

E12. **montagnes** (vysokohorské zemědělské krajiny)

F. River AL with irrigation (Poříční zemědělské krajiny se zavlažováním)

F.13 **deltas** (řiční delty a široké nivy zcela přetvořené člověkem)

A. Open agricultural landscape of temperate climatic zone

A1. Openfields (collective open fields)

Scelené družstevní lány v sedmdesátých letech s masivním rozvojem eroze, Ivančice u Brna.

Snímek Jarmila Kocourková

A1 Krajina souvislých polí (*openfields*)

A. Open agricultural landscape of temperate climatic zone

A1. Openfields

Zdánlivě nekonečné polní lány Kastilie La Mancha ve Španělsku přerušují na terénních elevacích vzácně bílé větrné mlýny, které proslavil Miguel Cervantes v příběhu rytíře smutné postavy dona Quichota. Ani pietní rekonstrukce lokality Consuegra jako světového kulturního dědictví pod patronací UNESCO nepřilákala do jednotvárných plání mnoho turistů.

A3. Polder

Původní poldry musely být nepřetržitě odvodňovány čerpáním vod větrnými mlýny: skutečný triumf paleotechnického inženýrství, chráněný jako kulturní památka. Dnes se čerpání vod provádí elektricky a zbylé větrné mlýny se udržují jako záloha pro případ nouze a jako turistická atrakce. Kinderdijk, Nizozemsko.

A3. Polder

Snímek Chris-Paul Stapels 1970

*Nahoře: Nejočtější komplex skleníků v Evropě vznikl na půdě vyrovnané Severnímu moři (Het Westland, Nizozemsko).
Dole: Intenzita využití tradičních poldrů odpovídá ze středoevropského pohledu přísně udržované zahrádě.*

B. 4. Open AL of subtropical climatic zone

B4. Mediterranean open land

Hlavními plodinami španělského jihu s polopouštní variantou krajinného megatypu „mediteránní otevřená krajina“ jsou pšenice a olivy. Městečko Olvera poblíž Rondy v Andalusii svými bělostnými střechami připomíná severní Afriku a pod maurským hradem v něm na místě kostela stávala mešita.

B5. Huertas (temporary irrigated landscape in Mediterranean)

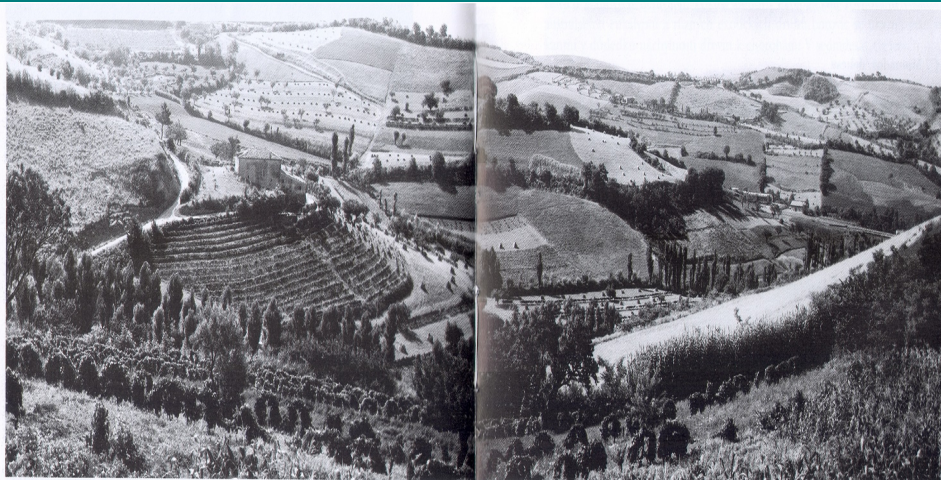
*Mediteránní otevřená krajina na Krétě nad slavnou archeologickou lokalitou Knossos má na strmých stráních mezi vinohrady a olivovými háji zbytky stepních ekosystémů s původním planým fíkovníkem (*Ficus carica*).*

C.
Closed AL and agriculture and forest L, uplands of subtropical climatic zone
C6. Coltura promiscua (ancient cultural landscape from Roman Empire)

Malé odlehle městečko Urbino (18 000 obyvatel) se zachovalými středověkými hradbami bylo ve 14. století centrem malého renesančního knížectví, má po staletí obdivovaný vévodský palác, ztělesňující nejlepší stránky italské renesance a univerzitu založenou v roce 1506. Okolní členitá krajina si uchovávala charakter krajinného megatypu „cultura promiscua“ a dokonce i soudobá výstavba z roku 1970 nijak nenarušuje historickou identitu krajiny, jež zrodila Rafaela, Bramanta a blahodárně ovlivňovala také umělce jako byli Piero della Francesca nebo Alberti.

C6. Coltura promiscua

Maloplošná změna teplomilných kultur v hospodářském terénu italského Toskánska připomíná vzdáleně záhumenkové tratě jihomoravské Panonie.

Snímek Milíř Spurný

C7. Montados (Portuguese) Dehesa (Spain) oak, cork oak, olive trees, grazing animals, pigs, sheep, cows, prevent the soil from drying, no permanent arable land)

Krajina megatypu dehesa v Nové Kastilii (Španělsko) s výraznou převahou olivových sadů.

Snímek Miloš Spurný

C7. Montados (Portuguese) Dehesa (Spain)

Kastilská krajina olivových hájů a extenzivních pastvin, izolovaná od vláhonosných větrů Atlantiku horskými pásmy, nabývá kontinentální polopouštní charakter.

Snímek Miloš Spurný

D. Closed AL and agriculture and forest L of Atlantic climatic zone

D8. Bocage (mosaic of small plots, hedges, trees, forests and walls)

Letecký pohled z počátku padesátých let 20. století na přímořskou krajinu megatypu bocage ve francouzském regionu Vendée jižně od ústí řeky Loiry do moře.

Snímek Rober Durандаud, Les Prises de Vues Aetrienes. Flugbild Europas, Artemis, Zürich, 1958

D8. Bocage (Atlantic bocage)

Krajina megatypu „bocage“ v jihovýchodní Anglii (Rock End Bath, hrabství Somerset) je jako „Area of Outstanding Natural Beauty“ bydlištěm lidí, dojíždějících za prací do okolních měst i do 120 km vzdáleného Londýna.

D9. Semibocage (variation with mountains, closed, larger forests)

D9 Semibocage

Ukrajinské Zakarpatsko s převahou pastevního, do značné míry samozásobitelského přírodního hospodářství patří v celoevropské typizační krajině k megatypu „semibocage“. Jasiňa - v letech 1920-1938 hraniční území Československé republiky a Polska, dnes Ukrajina.

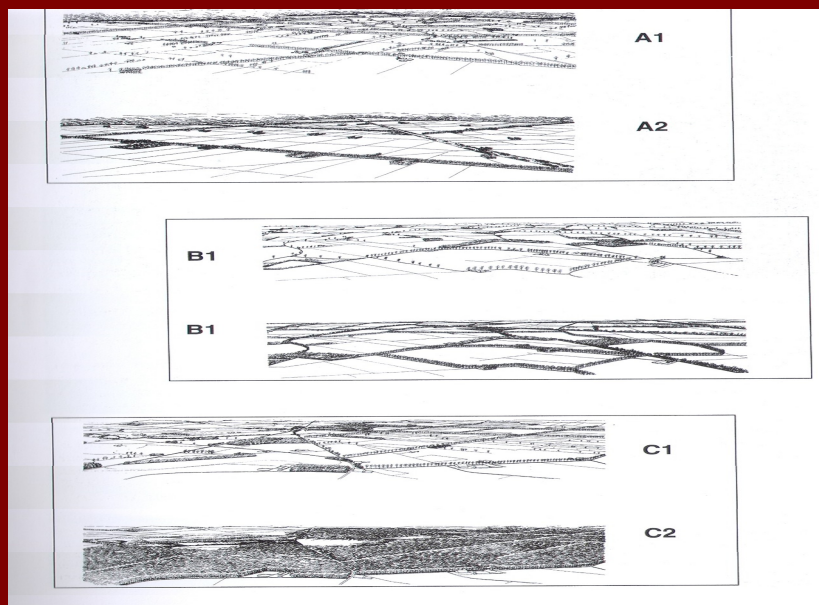
D9. Semibocage (Czech Republic)

Prototyp krajinného megatypu „semibocage“ z našeho území - Frenštátská kollina na úpatí Radhošských Beskyd. Stav z padesátých let, navazující na lesní krajinu Radhošských Beskyd a Veřovských vrchů. Snímek Rudolf Janda

Kampen – plan for multifunctional agriculture reconstruction:

A1, B1, C1 present situation, A2, B2, C2 intention

D10. Kampen (lowlands, swamps, farmsteads, roads, sandy soils, larger fields)

Krajinný megatyp „kampen“ v severní Francii. Selské dvory jsou chráněny před větrem vysokou zelení a tvoří v polních tratích tmavé ostrovy. Stav z padesátých let 20. století.

Letecký snímek Ray Delvert, Villeneuve - sur. Lot. Flugbild Europas, Artemis Zürich 1958

E. Mountain pastureland and Agriculture forest L E11. Highlands (Atlantic) (heath- *Calluna vulgaris*)

E 11 Severské vysočiny (*highlands*)

Krajina skotských vřesovišť zaklenutá duhou.

Nahoře: Letecký pohled do údolí Llangynoc v severním Walesu se zřetelnou hranicí krajiny typu „bocage“ v nižších polohách a „highlands“ v polohách náhorních. Ve svažitých polohách střídají vřesoviště díky vysoké vzdušné vlhkosti pokrývají rašeliniště (blanket bogs). Snímek Aerofilms Ltd., London. Flugbild Europas, Artemis Zürich 1958

Dole: V národním parku Exmoor (jihovýchodní výběžek Británie do Atlantiku) se provozuje volná pastva poněkud starého místrůlo rázu, schopných přežít ve vlhkém přímořském podnebí bez ustájení. Výrazné hranice náhorních vřesovišť (E 11) a krajinného megatypu „bocage“ (D 8), v pozadí Bristolský záliv Atlantiku.

E12. Montagnes

E 12 Zemědělská krajina vysokohoří (*montagnes*)

*Pastorální vysokohorská krajina pod bělostnými vápencovými štíty Picos de Europa v Kantaberském pohoří (španělské Baskicko).
Snímek Miloš Špurný*

E12. Montagnes

Intenzivně subvencované lukaření ve Friburských Alpách (Jaun, Švýcarsko) je doplňková podpůrná činnost vesničanů, orientovaných na příjmy z „měkkého“ turismu.

E12. Montagnes (vysokohorské zemědělské krajiny)

Grindelwald v Bernských Alpách na zelených stráních, obklopený několika ledovci a velehorskými štíty - čtyřtisícovkami nežije ze zemědělství už téměř dvě staletí. Rada lanovek a lyžařských vleků i ozubená železnice umožňují masový rozvoj „tvrdé“ turistiky, která je hlavní ekonomickou aktivitou v celém kantonu Bern, Švýcarsko.

F. River AL with irrigation

F.13 Deltas (usually full converted by man) Donau example

Deltas F 13

Regional landscapes: 1. Poland's strip fields 2. Terraces

Polská řemenová polička (Poland's strip fields)

Megatyp „polská řemenová polička“ z okolí Lublinu ve východním Polsku: Parcely navazují přímo na usedlost vlastníka a jsou obhospodařovány podle jeho rozhodnutí s minimální mechanizací, převážně tažnou silou koní.

Foto Martin Gajda, Archeologický ústav AV ČR

Terraced landscape

Liptovská Teplička (okres Poprad, Slovenská republika) byla založena goralskou kolonizací v Nízkých Tatrách až v roce 1634. Využití půdy bylo v letech 1840-1975 prakticky stabilizované a vyznačovalo se úzkými pásy poliček oddělených travnatými mezerami a extenzivním využitím horských pastvin květnatých luk s roubenými seněky. Historická krajinná struktura počtu zástavek až s výmecnou kolektivizací po roce 1975. Vrstevnicová terasová polička byla opuštěna a po spontánním zatravnění se kosi nebo přepásají.

Snímky Jarmila Kocurková 1970

Terraced landscape

Opuštěná terasovaná polička a květnaté louky s nevyužívanými senky v horských terénech slovenské Velké Fatry pod „dřevanou dedinou“ Vlkolínec (okres Ružomberok), založenou v nepřístupné poloze v 15. století a dnes prohlášenou za Světové kulturní dědictví UNESCO.